

SINAN

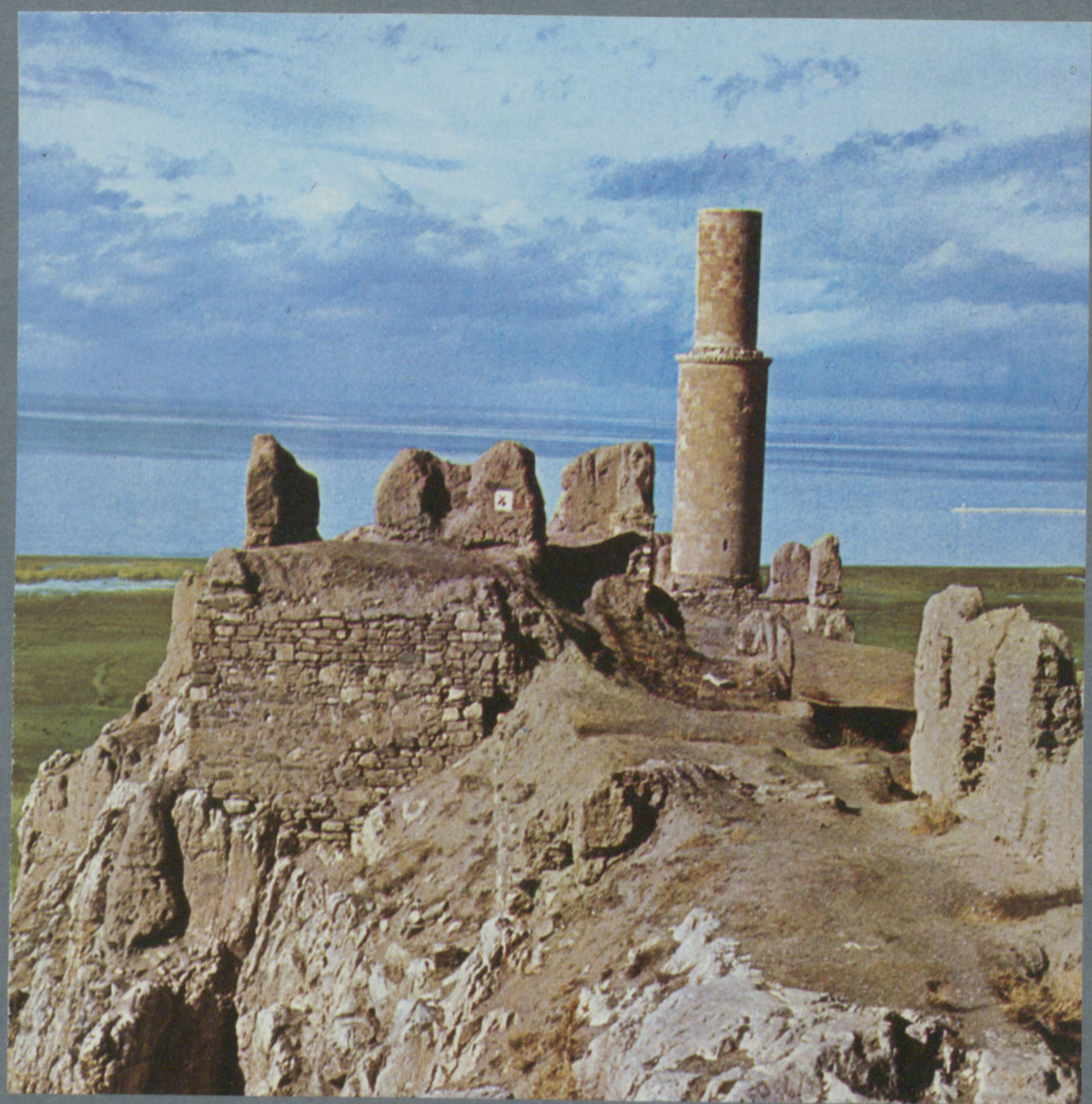
Sinan  
Kale

CM 95

KALE CAMI'i , VAN

TM (143)

SINAN DEĞİL - MEVCUT / HARABE



# BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

Yukarı Kalede (Vanik Câmii) = Tâ Hazret-i Davut zamanında yapılmıştır. Eski bir ibâdet yeri dir. Sonra Hazret-i Ebû Bekir elcilik ile buraya geldiğinde mescid olmuştur. Yüzlerce hükümdarın eline düşmüş ve yine câmi olarak 940 tarihinde Sultan Süleyman tarafından tamir olunarak adını (Süleyman Han Câmii) olarak koydurmuştur. Bir kaplı, hayli geniş bir câmidir. Bir minaresi vardır. Hatta Van'da bir zelzele olduğunda minaresi yıkılmıştır. Sonra Yeniceri Ağası Ömer ağa güzel bir sanat eseri olarak minare yaptırmıştır ki uç kısmı ögle vaktine kadar bulut içinde kalır. Bu iç Kalede bundan başka câmi yoktur. Bütün pencereleri asâfi şehre ve Edremit sahrasındaki bağ ve bahçelere bakar.

Evlîya Çelebi (Zelli oğlu) C. 3-4. S. 1229

Evliya . C. IV .

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

Van Kalesi

REKTÖRLÜK

Burada eski, dünden döndürme  
Süleyman Han camii (169) var  
ki minaresi zelzeleden müntehdim  
olmalıkta yeniceri ağası Ömer ağa  
müceddeden bina itdimiş diir.  
Kubbesi ve sair sarayların tefesi  
..... 170 .

## BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

REKTÖRLÜK

Yukarı kal'ada (Vanın câmi'i) tâ Hazret-i  
Dâvud asrında binâ olan müsbet bir mâbed-i  
kadîmdir . Bâde Hazret-i Ebû Bekir ilçilik ile  
geldikde meşîd oldu . Nice yüz melûk eline  
düşüb ve yine câmi olarak âhur 940 tarihinde  
Sultan Süleyman tâmir ve tevsi ittirerek ismini  
(Süleyman Han câmi'i) didir misdir . Bir kapulu,  
hayli vâsi bir câmidir . Bir minaresi var . Hatta  
Van'da bir zelzele-yi azîme . Oldukda minare  
mühedim olub kalmagla Yeniceri ağası Ömer  
ağa bir musanâna minare binâ itti misdir ki  
âlemi vakt-i zuhra kadar ebr-i kebûd  
içinde kalur . Bu is Kal'ada bundan gayri  
câmi yokdur . Cümle pencerelei aşağı şehre ve  
Erdemît sahresindeki bağ ve bağçe lere nâzirdur .

**Van Kalesinin Câmileri:** Yukarı kalede (Vanik Câmii): Tâ Hazret-i Davut zamanında yapılmıştır. Eski bir ibâdet yeridir. Sonra Hazret-i Ebû Bekir elçilik ile buraya geldiğinde mescid olmuştur. Yüzlerce hükümdarın eline düşmüş ve yine câmi olarak 940 tarihinde Sultan Süleyman tarafından tâmir olunarak adını «Süleyman Han Câmii» olarak koydurmuştur. Bir kapılı, hayli geniş bir câmidir. Bir minaresi vardır. Hatta Van'da bir zelzele olduğunda minaresi yıkılmıştır. Sonra Yeniçeri Ağası Ömer Ağa güzel bir sanat eseri olarak minare yaptırmıştır ki uç kısmı (alemi) öğle vaktine kadar bulut içinde kalır. Bu iç kalede bundan başka câmi yoktur. Bütün pencereleri aşağı şehre ve Edremit sahrasındaki bağ ve bahçelere bakar.

Ondan sonra yapılan câmi aşağı kalede (Ulu Câmii)'dir. Azerbeycan hükümdarlarından Akça -koyunlu Şah Cihan'ın yapısıdır. Bundan büyük câmi yoktur. Câmiin içinde sütunlar üzerine kurulmuş yüksek bir kubbesi vardır ki göğe uzanmıştır. Binanın ustası mühendis bütün gücünü harca-yıp çeşitli renkte ham mermerlerle süslemiş olup görülmeğe değerdir. Yüksek kubbesine, bütün duvar ve kapılarına kırmızı ve siyah tuğlar ile yazılar yazmış ve tuğladan çeşitli yazılar dizmiş ki hepsi âyettir. Bu yazıların benzeri Humus kalesinin duvarlarının yüzünde vardır. Gayet büyük ve eski bir ibâdet yeri olup helâl para ile yaptırıldığından manevî bir güzelliği vardır. Eski uslüptâ bir mihrab ve minberi vardır ki beyaz, siyah, kızıl renkte kıymetli taşlarla sedef gibi işlenmiştir. Sanat eseri bir minaresi vardır. Hakikaten görülmeğe değer. Hasılı bu câmiin benzeri yoktur. Bunda olan güzellik, dillere destan sanatlar, bunda olan göz kamaştırıcı el işleri hiç bir câmide görülmemiştir. Dış avlusunun etrafında medresesi vardır.

**Hüsrev Paşa Câmii:** Süleyman Han vezirlerinden Koca Hüsrev Paşa tarafından yaptırılmıştır Bitlis'de bedestanı, kâgir yapı çarşısı; Raho-va sahrasında muazzam bir hanı vardır. Van hâkimi iken bu câmi yapı-tırmıştır. Bütün kubbeleri ve odaları mavi kurşunla örtülü nurlu bir câmidir. Orta kubbesi gayet güzel işlemelidir. Halis altınla kaplanmış alem-leri âlemi aydınlatan güneşin ışığı ile bir parlaklık saçar ki insanın gözlerini kamaştırır. Câmiin içinde çok kıymetli, işlemeli avizeler vardır. Dört tarafındaki pencereleri billûr, necet ve moran camlarından olup gayet işlidir. Mihrab ve minberi, müezzinler mahfeli de son derece işli-dir. İstanbul tarzı bir yüksek minaresi vardır. Avlusu etrafında medrese odaları vardır. Bu nur dolu câmiin orta kapısının iç yüzünde, Paşa sa-rayı yakınında olduğundan her cuma Paşalar bu câmie gelirler.

Van şehrinde bundan başka kurşunlu yapı yoktur. (Tebriz kapısı Câmii) eski bir mabettir. Yapıcısını bilmiyorum. Bunun da avlusunda medresesi vardır. (İskilip kapısı Câmii) Abbas Ağa adında bir hayırse-lerin yapısıdır.